

FALKENBERG
REVISORERNA

Datum 2020-02-26

Servicenämnden
Kommunstyrelsen

Styrelsen för Falkenberg Energi AB
Styrelsen för Falkenbergs Bostads AB

Kommunfullmäktige – för kännedom

Granskning av köptrohet mot ramavtal

Revisorerna i Falkenbergs kommun har gett PwC i uppdrag att granska upphandlingsverksamheten i kommunen och två av kommunens bolag.

Granskningens syftar till att bedöma om Servicenämnden, Kommunstyrelsen samt styrelserna för Falkenberg Energi AB (FEAB) respektive Falkenbergs Bostads AB (FABO) handhar inköp och upphandling på ändamålsenligt sätt samt med en tillräcklig intern kontroll.

Våra bedömningar

Vi bedömer att den interna kontrollen av inköp- och upphandling inte fullt ut är tillräcklig inom Falkenbergs kommun. Vi grundar vår bedömning på att ansvar och roller är otydliga då bland annat gällande upphandlingsordning inte följer nuvarande organisationsstruktur. Vidare görs inga aktiva och systematiska uppföljningar av avtalen samt kontroller av köptrohet. Det finns en oklarhet i vem som ansvarar för att förbättra och bevaka avtalstroheten.

Vi bedömer att den interna kontrollen av inköp- och upphandling inte fullt ut är tillräcklig inom FEAB. Vi grundar vår bedömning på att ansvar och roller kan tydliggöras. Vidare görs inga aktiva och systematiska uppföljningar av avtalen samt kontroller av köptrohet.

Vi bedömer att den interna kontrollen av inköp- och upphandling i huvudsak är tillräcklig inom FABO. Vi grundar vår bedömning på att ansvar och

roller är tydliga. Vidare görs aktiva och systematiska uppföljningar av avtalen och kontroller av köptroheten.

I bifogad rapport framgår mer detaljerade iakttagelser för varje granskad enhet. Vi noterar att ett antal iakttagelser omfattar områden från vår granskning av upphandlingsverksamheten år 2015 vilka ännu inte förefaller åtgärdats, framför allt roller och ansvar inom kommunen.

Våra rekommendationer är:

Utifrån genomförd granskning lämnar vi följande rekommendationer till Kommunstyrelsen:

- Tillse att upphandlingsordningen uppdateras i enlighet med ny lagstiftning och efter gällande organisation. Vi rekommenderar även att Kommunstyrelsen ser över styrningen av upphandling och inköp genom att exempelvis ta fram en upphandlingspolicy för Kommunfullmäktige att anta som beskriver upphandlingsprocessen på ett övergripande plan samt tillhörande riktlinjer.
- Tydliggöra vilka ansvar och roller som finns för inköp- och upphandlingsfrågor samt att det förankras i verksamheten. Det bör även förtydligas vilka kontroller som ska genomföras för att stärka den interna kontrollen avseende uppföljning av avtal och avtalstrohet.
- Vi rekommenderar att Kommunstyrelsen tar initiativ till att kommunens upphandlingsenhet samt förvaltningarna följer upp avtalstroheten och utvärderar ingångna ramavtal på ett ändamålsenligt sätt. Vi rekommenderar att denna fråga beaktas i en översyn av upphandlingsordningen.

Utifrån genomförd granskning lämnar vi följande rekommendationer till Servicenämnden:

- Se över möjligheten att samla kommunens samtliga avtal för att lättare få en överblick över kommunens avtal. Att samla avtalen i en avtalsbas underlättar bland annat arbetet för att följa upp och identifiera områden där ramavtal saknas.

- Tillse att upphandlingsenheten följer upp avtalstroheten och utvärderar ingångna ramavtal på ett ändamålsenligt sätt i enlighet med gällande upphandlingsordning. Bland annat för att kunna kartlägga inköpsmönster och totala inköpsvolymen samt för att kunna kontrollera att gränsen för direktupphandlingar inte överskrids. Vi rekommenderar att denna fråga beaktas i en översyn av upphandlingsordningen.

Utifrån genomförd granskning lämnar vi följande rekommendationer till styrelsen för FEAB:

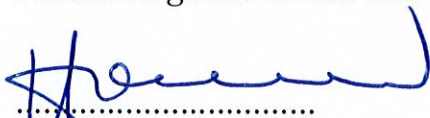
- Se över behovet att anta egna riktlinjer för bolagets räkning kopplat till inköp- och upphandlingsområdet.
- Tydliggöra roller och ansvar inom organisationen avseende inköp- och upphandlingsområdet.
- Genomföra systematisk uppföljning av upphandlingar och avtalstrohet.
- Undersöka möjligheten att ha ett samlat avtalsregister över bolagets ingångna avtal.

Vi har inga rekommendationer till styrelsen för FABO i anledning av vår granskning.

I övrigt hänvisar vi till granskningsrapporten som bifogas i bilaga: PwC Revisionsrapport "*Granskning av köptrohet mot ramavtal*".

Vi önskar era kommentarer senast 2020-05-31. Svar skickas till kommunrevisionen; jan.johansson@pol.falkenberg.se

Falkenberg den 26 februari 2020

.....
Jan Johansson
Ordförande revisionen

.....
Gösta Svensson
Vice ordförande revisionen

Bilaga: Revisionsrapport PwC "*Granskning av köptrohet mot ramavtal*"

Granskning av köptrohet mot ramavtal

Falkenbergs kommun

Rebecca Lindström
Certifierad kommunal revisor
Rebecka Äremann

Innehållsförteckning

1.	Inledning	3
1.1.	Bakgrund	3
1.2.	Syfte och revisionsfråga	3
1.3.	Revisionskriterier	3
1.4.	Kontrollmål	3
1.5.	Avgränsning	3
1.6.	Metod	3
2.	Iakttagelser och bedömningar	5
2.1.	Lagstiftning och reglemente	5
2.2.	Det finns riktlinjer/policys inom området som är ändamålsenliga	5
2.3.	Det finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning för upphandling och inköp samt rutiner för att säkerställa en god intern kontroll	7
2.4.	Det finns en ändamålsenlig avtalshandling, avtalsuppföljning samt rutiner för att säkerställa att avtal finns för väsentliga inköpsområden?	10
2.5.	Inköp och avrop sker i enlighet med tecknade ramavtal	12
3.	Revisionell bedömning	16
3.1.	Rekommendationer	16
4.	Bedömningar utifrån kontrollmål	17
4.1.	Bedömningar mot kontrollmål	17
5.	Bilagor	18

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Falkenbergs kommun genomfört granskning av upphandlingsverksamheten inom kommunen. Granskningen syftar till att besvara följande revisionsfråga:

- Hanterar servicenämnden, kommunstyrelsen samt styrelserna i FABO och FEAB upphandling och inköp ändamålsenligt och med tillräcklig intern kontroll?

Vi bedömer att den interna kontrollen av inköp- och upphandling inte fullt ut är tillräcklig inom Falkenbergs kommun. Vi grundar vår bedömning på att ansvar och roller är otydliga då bland annat gällande upphandlingsordning inte följer nuvarande organisationsstruktur. Vidare görs inga aktiva och systematiska uppföljningar av avtalen samt kontroller av köptrohet. Det finns en oklarhet i vem som ansvarar för att förbättra och bevaka avtalstroheten.

Vi bedömer att den interna kontrollen av inköp- och upphandling inte fullt ut är tillräcklig inom FEAB. Vi grundar vår bedömning på att ansvar och roller kan tydliggöras. Vidare görs inga aktiva och systematiska uppföljningar av avtalen samt kontroller av köptrohet.

Vi bedömer att den interna kontrollen av inköp- och upphandling i huvudsak är tillräcklig inom FABO. Vi grundar vår bedömning på att ansvar och roller är tydliga. Vidare görs aktiva och systematiska uppföljningar av avtalen och kontroller av köptroheten.

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Falkenbergs kommun och dess bolag gör årligen inköp av varor och tjänster till betydande belopp. Köptroheten är avgörande för leverantörers förtroende för kommunen och dess bolag. En hög köptrohet ger kommunen bättre villkor i upphandlingar och avtal. Genomförd granskning av upphandlingsverksamheten år 2015 visade på behov av att se över ansvar och roller samt att följa upp avtalstrohet och utvärdera ingångna ramavtal.

Kommunens revisorer och lekmannarevisorerna i kommunens bolag har utifrån en väsentlighets- och riskanalys beslutat att genomföra en granskning av ramavtalstrohet.

1.2. Syfte och revisionsfråga

Syftet med granskningen är att bedöma om kommunstyrelsen, servicenämnden samt styrelsen i Falkenbergs Bostads AB (FABO) och styrelsen i Falkenbergs Energi AB (FEAB) har en tillräcklig intern kontroll av upphandlings- och inköpsverksamheten.

- Hanterar kommunstyrelsen, servicenämnden samt styrelserna i FABO och FEAB upphandling och inköp ändamålsenligt och med tillräcklig intern kontroll?

1.3. Revisionskriterier

- Lagen om offentlig upphandling (LOU)
- Lagen om offentlig upphandling i försörjningssektorn (LUF)
- Falkenbergs kommuns, FABO:s samt FEAB:s policy och riktlinjer inom området

1.4. Kontrollmål

1. Det finns riktlinjer/policys inom området som är ändamålsenliga.
2. Det finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning för upphandling och inköp.
3. Det finns rutiner för att säkerställa en god intern kontroll.
4. Det finns en ändamålsenlig avtalshantering, avtalsuppföljning samt rutiner för att säkerställa att avtal finns för väsentliga inköpsområden.
5. Inköp och avrop för ett antal utvalda områden/konton sker i enlighet med tecknade ramavtal.

1.5. Avgränsning

Granskningen avgränsas till servicenämnden, kommunstyrelsen samt till de kommunala bolagen FABO och FEAB. Vidare kommer granskningen att avgränsas till samtliga inköp i kommunen och FEAB under perioden 2018-10-01 till 2019-09-31 och för FABO under perioden 2019-01-01 till 2019-11-13.

1.6. Metod

Granskningen kommer att genomföras genom analys av relevanta dokument. Vidare kommer intervjuer att ske med berörda tjänstemän.

Genomgång av styrande dokument, ramavtal, planer för intern kontroll mm.

Uppgifter om inköp hämtas ur Falkenbergs kommuns, FABO:s och FEAB:s leverantörsreskontra för en jämförelse med ingångna ramavtal.

Vad gäller granskning av kontrollmål 4–5 kommer den att ske utifrån två aspekter:

1. Täckningsgrad – den del av de samlade inköpen som det finns ramavtal för. Där avtal ej finns, görs inköp till den omfattningen att ramavtal bör finnas?
2. Köptrohet – i vilken utsträckning inköp görs enligt ramavtal. Finns det varugrupper eller tjänsteområden där köptroheten är låg?

Ovanstående punkter har granskats genom att matcha leverantörsregister med ingångna avtal. Resultatet har stämts av med representanter i kommunen, FABO och FEAB. Efter avstämningen har slutsatser dragits. För kommunen har även en kontoanalys/områdesanalys genomförts för att undersöka omfattningen av inköp inom ett urval av konto.

Vi har genomfört intervjuer med följande funktioner på kommunen:

- Upphandlingschef
- Upphandlare

Vi har genomfört intervjuer med följande funktioner på FABO:

- VD

Vi har genomfört intervjuer med följande funktioner på FEAB:

- VD
- Ekonomichef

2. Iakttagelser och bedömningar

2.1. Lagstiftning och reglemente

Lagen om offentlig upphandling (LOU) reglerar upphandling som genomförs av en upphandlande myndighet och avser de åtgärder som vidtas i syfte att anskaffa varor, tjänster eller byggentreprenad. Som upphandlande myndighet avses bland annat kommuner, landsting, staten och offentligt ägda företag.

Vid offentlig upphandling gäller att den upphandlande myndigheten ska behandla leverantörer på ett icke-diskriminerande och likvärdigt sätt, genomföra upphandling på ett öppet sätt samt ska upphandlingen genomföras med principerna om proportionalitet och ömsesidigt erkännande.

Enligt LOU ska den upphandlande myndigheten dokumentera genomförandet av upphandlingen. Dokumentationen ska vara tillräcklig för att kunna motivera myndighetens beslut under upphandlingens gång. Ovan avser inte upphandlingar som understiger 100 000 kronor. Från och med 1 januari 2018 gäller nya gränsvärden enligt LOU för direktupphandling och uppgår till 586 907 kronor. Gränsvärdet gäller oavsett om upphandlingen avser köp av vara, tjänst eller byggentreprenad. Enligt LOU ska den upphandlande myndigheten besluta kring riktlinjer för direktupphandlingar.

2.2. Det finns riktlinjer/policys inom området som är ändamålsenliga

2.2.1. Falkenbergs kommun

Falkenbergs kommun har en framtagen upphandlingsordning som senast reviderades år 2014 och antogs av kommunstyrelsen i september år 2014. Enligt kommunstyrelsens reglemente, antagen av kommunfullmäktige 2018-12-18, ska kommunstyrelsen utfärda instruktioner för Falkenbergs kommuns inköps- och upphandlingsverksamhet. Upphandlingsordningen återfinnes på Falkenbergs kommuns hemsida. Det har inte skett någon ytterligare revidering av upphandlingsordningen efter år 2014 och har således inte uppdaterats enligt ny lagstiftning¹ eller kommunens nya organisation. Enligt upphandlingsordningen framhålls att upphandlingsenheten är placerad under kommunstyrelsen men sedan år 2019 är upphandlingsenheten placerad under servicenämnden.

Enligt gällande upphandlingsordning ska kommunen ha en helhetssyn på upphandlingar och upphandlingsprocessen ska formas av kompetens, samverkan och effektivitet. Upphandlingsordningen framhåller bland annat ansvar- och rollfördelning i upphandlingsprocessen, kontroller av leverantörer samt vilka miljö-, sociala och etiska krav som Falkenbergs kommun ställer. Utifrån upphandlingsordningen framgår det att Falkenbergs kommuns förvaltningschefer, avdelningschefer eller motsvarande och de kommunalägda bolagens VD ansvarar för att ha en god kännedom om kommunens gällande upphandlingsordning samt använda den i sitt arbete.

Det har sedan den 1 juli 2014 införts striktare krav att den upphandlande myndigheten ska besluta om riktlinjer för användning av direktupphandling². Vid upphandlingar vars värde överstiger 100 000 kr är det även krav på dokumentation. Utifrån kommunens upphandlingsordning framgår det att direktupphandling får ske om värdet på upphandlingen uppgår till högst 28 procent³ (LOU) och 26 procent⁴ (LUF) av tröskelvärdet vid synnerliga skäl. Det framgår även att direktupphandling

1 Lag (2016:1145) om offentlig upphandling

2 1 kap 7 § Lag (2016:1145) om offentlig upphandling

3 586 907 kronor

4 1 091 436 kronor

alltid ska ske i konkurrens och på affärsmässiga grunder. Enligt framtagna upphandlingsordning ska det vid beräknat kontraktswärde överstigande 100 000 kronor ske en prisjämförelse och dokumentation ska göras i den mån det är rimligt med hänsyn till direktupphandlingens omfattning. Vid beräknat kontraktswärde överstigande 100 000 kronor ska, om möjligt, minst tre leverantörer tillfrågas och dokumentation ska ske på konkurrensverkets framtagna blankett för dokumentation av direktupphandling. Kommunen använder sig inte av ett digitalt direktupphandlingssystem och det är förvaltningarna själva som genomför direktupphandling.

Då gällande upphandlingsordning senast antogs 2014 har upphandlingsavdelningen arbetat fram ett förslag på en ny riktlinje för inköp och upphandling som ska ersätta den äldre upphandlingsordningen. Syftet med framtagande av ny riktlinje är bland annat att uppdatera gällande lagstiftning samt tydliggöra roller och ansvarsfördelning. Riktlinjen har vid granskningstillfället inte antagits av kommunstyrelsen.

Falkenbergs kommun har ingen av kommunfullmäktige antagen upphandlingspolicy. Konkurrensverket framhåller att styrning av upphandlingsarbetet ofta sker med hjälp av en framtagna intern policy med tillhörande riktlinjer. En upphandlingspolicy beskriver ofta upphandlingsprocessen på ett övergripande plan och beskriver vilka principer som gäller för köp av tjänster, varor och byggtreprenader. Tillhörande riktlinjer är oftast än mer detaljerad i form av vilka regler som gäller för; vem/vilka som får genomföra en upphandling, vilka som får beställa, vilka tröskelvärden som gäller, direktupphandlingsgränser etc.⁵

2.2.2. *Bedömning*

Utifrån gjorda iakttagelser bedömer vi kontrollmålet som delvis uppfyllt. Bedömningen baseras på följande iakttagelser:

Det finns en framtagna upphandlingsordning inom Falkenbergs kommun. Upphandlingsordningen har dock inte uppdaterats sedan år 2014 och är således inte uppdaterad efter ny lagstiftning eller ny organisation. Det pågår ett arbete kring att ta fram en ny riktlinje som ska ersätta den äldre upphandlingsordningen men den nya riktlinjen har emellertid inte antagits av kommunstyrelsen.

Vidare finns det ingen av fullmäktige antagen policy inom området. I ägardirektiven för FEAB och FABO anges att policydokument som gäller för Falkenbergs kommun även ska tillämpas i bolagen. Det framgår av kommunens upphandlingsordning att den även omfattar de kommunala bolagen. Upphandlingsordningen kan likställas med en riktlinje då den beslutats av kommunstyrelse. Vi vill poängtera att det i ägardirektiven anges att det är policy beslutad av fullmäktige som ska tillämpas av bolagen.

2.2.3. *Rekommendation*

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att tillse att upphandlingsordningen uppdateras i enlighet med ny lagstiftning och efter gällande organisationstillhörighet.

Vi rekommenderar även kommunstyrelsen att se över styrningen av upphandling och inköp genom exempelvis en upphandlingspolicy som beskriver upphandlingsprocessen på ett övergripande plan med tillhörande riktlinjer för inköp- och upphandling.

2.2.4. *FEAB och FABO*

Utifrån intervju framgår att Falkenbergs Energi AB⁶ (FEAB) och Falkenbergs Bostads AB⁷ (FABO) förhåller sig till kommunens framtagna upphandlingsordning.

⁵ <http://www.konkurrensverket.se/globalassets/upphandling/krav-pa-riktlinjer-vid-direktupphandlingar.pdf>

⁶ Ägs till 100 % av Falkenbergs Stadshus AB

⁷ Ägs till 100 % av Falkenbergs Stadshus AB

FEAB har inga egna framtagna riktlinjer avseende inköp och upphandling. FABO har egna framtagna riktlinjer för inköp och ramavtal vilka antogs år 2012 av dåvarande VD. I riktlinjerna framgår att FABO ska använda sig av de ramavtal som är framtagna av kommunens upphandlingsavdelning och avropa från dessa. Vid avsteg från avrop på befintliga avtal ska detta ske i samråd med inköpsamordnare. Ramavtal återfinnes på kommunens intranät. Utifrån intervjuuppgifter framgår att riktlinjerna är under ombearbetning då dessa inte uppdaterats sedan år 2012. Enligt intervju kommer bland annat beskrivning om inköpsprocessen förtydligas i de nuvarande riktlinjerna.

Enligt ägardirektiven för FEAB och FABO ska bolagen samarbeta inom tillämpliga områden. Övergripande mål, vision och de policydokument som gäller för Falkenbergs kommun ska även tillämpas i bolagen. Om en policy inte är tillämplig på bolagen ska detta rapporteras och godkännas av Falkenberg Stadshus AB. Enligt intervju tar FABO:s styrelse alla riktlinjer även de riktlinjer som ägaren fattat beslut om.

2.2.5. Bedömning

Utifrån gjorda iakttagelser bedömer vi kontrollmålet som delvis uppfyllt för FEAB. Bedömningen baseras på följande iakttagelser:

FEAB saknar egna framtagna riktlinjer för inköp- och upphandling och förhåller sig till Falkenbergs kommuns framtagna upphandlingsordning. Kommunens upphandlingsordning är emellertid i behov av översyn då den inte är uppdaterad utifrån gällande lagstiftning.

Utifrån gjorda iakttagelser bedömer vi kontrollmålet som i huvudsak uppfyllt för FABO. Bedömningen baseras på följande iakttagelser:

FABO förhåller sig till Falkenbergs kommuns framtagna upphandlingsordning samt egna framtagna riktlinjer för inköp- och ramavtal. Egna framtagna riktlinjer är från 2012 och är under bearbetning där beskrivning av inköpsprocessen kommer förtydligas.

2.2.6. Rekommendation

Vi rekommenderar FEAB:s styrelse att se över möjligheten av att anta egna riktlinjer för bolagets räkning kopplat till inköp- och upphandling, då upphandlingsordningen inte är uppdaterad utifrån gällande lagstiftning. Riktlinjer kan exempelvis specificera roller, ansvar och arbetssätt inom området.

2.3. Det finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning för upphandling och inköp samt rutiner för att säkerställa en god intern kontroll

2.3.1. Falkenbergs kommun

Sedan år 2019 är upphandlingsenheten placerad under servicenämnden och är Falkenbergs kommun, dess förvaltningar och bolagens främsta resurs avseende inköp och upphandling. Enligt servicenämndens reglemente, antagen av kommunfullmäktige 2018-11-27, ansvarar nämnden för förvaltningsövergripande upphandlingsärenden. Det är emellertid kommunstyrelsens ansvar att utfärda instruktioner för inköps- och upphandlingsverksamheten. Upphandlingsenheten består idag av fem medarbetare, inklusive upphandlingschefen. Enheten ansvarar för att samordna, initiera och genomföra upphandlingar. Det är även upphandlingsavdelningens ansvar att kontrollera att prislistan är korrekt och uppdaterad. Upphandlingsenheten har en stödjande roll mot kommunens förvaltningar och bolag avseende upphandlings- och avtalsfrågor. Falkenbergs kommun använder systemet TendSign för annonsering av upphandlingar.

Enligt delegationsordningen⁸ har upphandlingschefen möjlighet att besluta om tilldelning och teckna avtal för nämndens övergripande upphandlingsärenden med ett kontraktsvärde upp till 200

⁸ Servicenämndens delegationsordning fastställd den 24 januari 2019, § 10

prisbasbelopp⁹ och upp till 500 prisbasbelopp är delegerat till förvaltningschef. Tilldelningsbesluten ska redovisas till nämnd. Upphandlare har möjlighet att besluta om tilldelning och avtalstecknande för nämnds övergripande upphandlingsärenden upp till tröskelvärdet för varor och tjänster i Lag (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU).

Enligt upphandlingsordningen är det vid kommungemensamma upphandlingar, upphandlingsenhetens ansvar att upprätta ramavtal med leverantören. Förvaltningarna kan därefter avropa från tecknat avtal. Vidare anges att om förvaltningen vill att upphandlingsavdelningen skall göra objekts- eller enskilda upphandlingar, skriver de en inköpsbeställning innehållande en tydlig kravspecifikation på det som skall upphandlas. Med denna kravspecifikation som underlag gör sedan upphandlingsavdelningen upphandlingen och skriver beställning. Kravspecifikationen måste vara tydligt och strukturerad för att underlätta för upphandlingsavdelningen. Enligt uppgift så sker inte beställningen i enlighet med upphandlingsordning utan förvaltningarna tar kontakt med upphandlingsenheten via mail eller telefon och en formell beställning görs inte.

Förvaltningarna har själva möjlighet att genomföra egna upphandlingar och är således inte centraliserad till upphandlingsavdelningen. Vid förvaltningsspecifika upphandlingar ska upphandlingsbeslutet fattas av respektive nämnd, om inte annat följer av nämndens delegationsordning. För de avtal som sluts efter nämndspecifika upphandlingar sparas dessa hos respektive nämnd och det finns inget avtalsregister över kommunens samtliga upphandlade avtal.

Det är upphandlingsenhetens ansvar att se till så att avtalsinformation och övrig inköpsinformation når ut till hela organisationen, vilket främst sker via kommunens intranät. Enligt gällande upphandlingsordning ska upphandlingsenheten genomföra uppföljning på avtalstrohet, statistik, prisutveckling, behovsförändringar, uppdatering av sortiment, antalet upphandlingar, antal ramavtal, antal objektsupphandlingar samt total upphandlingsvolym kontra totala köp. Utifrån intervjuuppgifter framkommer att upphandlingsenheten i nuläget inte genomför systematisk uppföljning av avtalstrohet, uppföljning av total upphandlingsvolym kontra totala köp samt antal objektsupphandlingar. Enligt intervjuande är uppfattningen inte att det är enhetens ansvar att genomföra systematiska kontroller över vad som köps in och om ramavtal följs. Det framhålls även att det finns en viss otydlighet gällande vilket ansvar upphandlingsenheten ska ha och vart ansvar för uppföljning av avtalstrohet ska ligga. Upphandlingsenheten genomför uppföljning på erhållen inköpsstatistik och prislister.

Enligt nuvarande upphandlingsordning är det förvaltningarnas ansvar att:

- *Vid inköp och upphandlingar följa denna inköpsordning.*
- *Vara aktiva i framtagandet av kravspecifikationer som underlag för upphandlingar.*
- *Följa ingångna upphandlingsavtal gjorda för kommunen – avtalstrohet.*

Enligt upphandlingsordningen ska kommunens alla förvaltningar och bolag följa ingångna avtal.

Utifrån intervjuuppgifter framgår att det tidigare funnits ett upphandlingsråd bestående av representanter från samtliga förvaltningar och bolag. Rådet användes i syfte att sprida information i den kommunala organisationen samt fånga upp synpunkter i upphandlingsfrågor. Då det inte finns representanter från respektive förvaltning som har en samordningsroll för upphandling upphörde mötesstrukturen.

År 2018 hade Falkenbergs kommun fyra kommungemensamma kontrollpunkter i den interna kontrollen varav ett kontrollområde avsåg köptrohet mot kommunens ramavtal. Stickprovskontroll av maximalt 50 fakturor genomfördes på konto 64103 (inköp av möbler), konto 61501 (underhållsarbete) samt inom nämndspecifikt inköpsområde. Enligt kommunstyrelsens genomgång av nämndernas uppföljning ansågs upphandlingsprocessen fungera väl men med viss utvecklingspotential. För exempelvis Kultur-, fritids- och tekniska nämnden där inköp gjorts utanför ramavtal framgick det i uppföljningen att inte funnits tillämpliga ramavtal att tillgå. Barn- och utbildningsnämnden hade

⁹ Prisbasbelopp 2019 – 46 500kr

lägst köptrohet mot ramavtal där det för inköp konterade på konto 64103 och 61501 visade att 58 procent och 64 procent avsåg inköp från avtalsleverantörer. I samband med granskning visades att antal av de kontrollerade fakturorna var felkonterade. Åtgärder bedöms vara ökad utbildning samt ökad information.

2.3.2. *Bedömning*

Utifrån gjorda iakttagelser bedömer vi kontrollmålet som delvis uppfyllt. Bedömningen baseras på följande iakttagelser:

Ansvarsfördelning för genomförandet av kommunens upphandlingar bedöms vara tydlig utifrån gällande upphandlingsordning, nämndernas delegationsordning och utifrån intervjuuppgifter.

Det finns emellertid en viss diskrepans mellan upphandlingsenhetens ansvar enligt gällande upphandlingsordning och vad de intervjuade på upphandlingsenheten uppfattat rymma inom sitt ansvarområde för uppföljning av avtalstrohet, total upphandlingsvolym kontra totala köp och antal objeksupphandlingar. En tydlig ansvarsfördelning avseende inköp- och upphandlingsfrågor med tillhörande uppföljnings och kontrollmoment bedöms vara förenligt med god intern kontroll. Utan en tydlig ansvarsfördelning finns det risk att kontrollmoment och uppföljning missas.

2.3.3. *Rekommendation*

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att tydliggöra riktlinjerna, vilka ansvar och roller som finns för inköp och upphandlingsfrågor samt att det förankras i verksamheten. Det bör även förtydligas vilka kontroller som ska genomföras för att stärka den interna kontrollen avseende uppföljning av avtal och avtalstrohet.

2.3.4. *FEAB och FABO*

FEAB och FABO är två separata upphandlande myndigheter. Bolagen har möjlighet att delta i kommunens upphandlingar där de får förfrågan från upphandlingsenheten om de vill delta i ramavtalsupphandlingar. Upphandlingschefen kontakter även bolagen i slutet av året för att se över vilka behov som finns inför nästkommande år hänförligt till upprättande av ramavtal.

Vid mer bolagsspecifika upphandlingar kan bolagen genomföra dessa själv. FEAB har ingen upphandlare anställd, men vid bolagsspecifika upphandlingar direktupphandlar bolaget upphandlingskonsult med hjälp av konkurrensverkets mall för direktupphandling. Upphandlingskonsulten genomför därefter upphandlingen tillsammans med bolaget. FEAB använder inget direktupphandlingssystem och vid upphandling med utländska intressenter genomförs upphandlingen via kommunens upphandlingsavdelning i TendSign. Enligt de intervjuade framhålls att roller och ansvarsfördelning kan tydliggöras något inom organisationen. För närvarande är det ungefär sex personer som har möjlighet att beställa och göra inköp. Det framhålls även att det kan bli bättre på att genomföra uppföljning av upphandlingar via exempelvis stickprovskontroller där en diskussion har förts om att eventuellt lägga i stickprovskontroller i den interna kontrollen. Det genomförs för närvarande ingen systematiserade kontroller av ramavtalstrohet.

Större investeringsprojekt ska innan start föredragits för FEABs ledningsgrupp och beslutas av VD eller styrelsen. Det är bolagets styrelse som har det ekonomiska ansvaret för kortsiktiga och långsiktiga åtagande, att upphandling sker enligt gällande avtal och lagar samt att bolaget följer fastställda policys. Enligt attestreglemente ska avtal upp till 25 000 tkr godkännas av VD.

Inom FABO ansvarar den administrativa avdelningen för framtagandet av förfrågningsunderlag, tillsammans med stöd av andra enheter inom bolaget. Det är främst entreprenadupphandlingar som genomförs och annonseringen görs av upphandlingsenheten. FABO informerar upphandlingsenheten årligen vilka behov som finns. Görs inte ramavtalsupphandling via kommunen sker en direktupphandling via bolaget.

Enligt intervjuuppgifter finns det i huvudsak en tydlig upphandlingsprocess. Den processgenomgång som har påbörjats, görs i syfte att förtydliga processen, inte för att förändra den. Vid bolagets APT diskuteras de ramavtal som finns via kommunen och att information om ramavtal finns på intranätet. Samtliga medarbetare har behörighet att göra inköp i systemet, dock är det cirka 30 procent som nyttjar rätten.

Bolaget har som en del i sin målstyrning med avtalstrohet, vilket årligen följs upp via den interna kontrollen. Enligt uppgift har bolaget en 96 procent avtalstrohet inklusive entreprenad, exkluderas entreprenad är avtalstroheten 87 procent. Vidare kategoriseras upphandlingar i bolagets internkontroll och vid genomförd kontroll kopplas inköpen mot ansvarig attestant. Enligt FABO:s VD-instruktion har VD möjlighet att sluta avtal upp till 1 000 tkr och avtal utöver det ska slutas av styrelsen.

2.3.5. Bedömning

Utifrån gjorda iakttagelser bedömer vi kontrollmålet som delvis uppfyllt för FEAB. Bedömningen baseras på följande iakttagelser:

Roller och ansvar kan tydliggöras inom organisationen och att uppföljning av upphandlingar via stickprovskontroller kan systematiseras. Diskussion har förts om att eventuellt lägga i stickprovskontroller i den interna kontrollen och det genomförs ingen systematiserade kontroller av ramavtalstrohet.

Utifrån gjorda iakttagelser bedömer vi kontrollmålet som uppfyllt för FABO. Bedömningen baseras på följande iakttagelser:

Det finns en upphandlingsprocess som tydliggör ansvar och roller inom bolaget. Vidare använder sig bolaget av kommunens ramavtal vid behov och information om gällande avtal lämnas till medarbetarna vid exempelvis arbetsplatsträffar (APT). Bolaget mäter kontinuerligt avtalstroheten som är en del i målstyrningen.

2.3.6. Rekommendation

Vi rekommenderar FEAB:s styrelse att se över ansvar och roller för upphandling- och inköpsområdet samt att inom ramen för den interna kontrollen följa upp ramavtalstroheten.

2.4. Det finns en ändamålsenlig avtalshantering, avtalsuppföljning samt rutiner för att säkerställa att avtal finns för väsentliga inköpsområden?

2.4.1. Falkenbergs kommun

Utifrån intervjuuppgifter framkommer att de ramavtal som upphandlingsavdelningen upphandlar återfinnes i kommunens avtalskatalog som kommunens förvaltningar har tillgång till. Vid avtal med ny leverantör informeras detta via kommunens intranät. Förvaltningsspecifika avtal finns emellertid hos respektive förvaltning och det finns ingen sammanställd avtalslista över kommunens samtliga ingångna avtal. Av erhållen sammanställning över Falkenbergs kommunövergripande ramavtal framgår leverantör, organisationsnummer, avtalsområde, vilket referensnummer respektive ramavtal har samt ramavtalens löptid och om det finns möjlighet att förlänga avtalet. Upphandlingsenheten följer upp ramavtalstiden löpande med hänsyn till förlängning.

Det är upphandlingsenhetens övergripande ansvar att se över behovet av ramavtal samt följa upp och uppdatera prislistor. Utifrån intervjuuppgifter framkommer att det inte sker några systematiska behovsanalyser över avsaknad av ramavtal. Det är istället verksamheterna som kontakter upphandlingsenheten vid behov av nya ramavtal. Utifrån intervjuuppgifter framgår att upphandlingsenheten arbetat fram en grundmodell för avtalsuppföljning. Modellen har inte systematiskt förts in i arbetet än.

Utfallet från 2018 års internkontroll av köptrohet mot ramavtal framgick det att det gjorts inköp utanför ramavtal. Kultur-, fritids- och tekniska nämnden ansåg bland annat att det inte fanns tillämpliga ramavtal för de inköp som gjorts utanför ramavtal.

2.4.2. *Bedömning*

Utifrån gjorda iakttagelser bedömer vi kontrollmålet som inte uppfyllt. Bedömningen baseras på följande iakttagelser:

Det finns inte en gemensam avtalshantering för samtliga avtal i kommunen utan upphandlingar genomförda ute på förvaltningarna sparas hos respektive förvaltning. Även om upphandlingsenheten ingångna ramavtal återfinnes på kommunens intranät blir det svårt att få en överblick över kommunens samtliga avtal. Det saknas en systematisk rutin för att uppmärksamma områden där avtal saknas i kommunen.

Ett arbete har emellertid påbörjats gällande en implementering av avtalsuppföljning, för att systematisera uppföljning av kommunens ramavtal.

Vi grundar även vår bedömning på att det inte görs någon systematisk uppföljning av avtalstroheten. Då en gemensam avtalsbas saknas kan det även försvåra uppföljningen av den totala inköpsvolymen, antal objektsupphandlingar och därmed fånga områden där ramavtal saknas.

2.4.3. *Rekommendation*

Vi rekommenderar servicenämnden att se över möjligheten att samla kommunens samtliga avtal för att lättare få en överblick över kommunens avtal. Att samla avtalen i en avtalsbas underlättar bland annat arbetet för att följa upp och identifiera områden där ramavtal saknas.

Vi rekommenderar att servicenämnden tar initiativ till att upphandlingsenheten samt förvaltningarna följer upp avtalstroheten och utvärderar ingångna ramavtal på ett ändamålsenligt sätt. Bland annat för att kunna kartlägga inköpsmönster och totala inköpsvolymen samt för att kunna kontrollera att gränsen för direktupphandlingar inte överskrids. Vi rekommenderar att denna fråga beaktas i en översyn av upphandlingsordningen.

2.4.4. *FEAB och FABO*

Utifrån intervjuuppgifter framgår att FEAB inte har en sammanställd registerhantering av ingångna avtal. Det sker inte heller någon systematisk uppföljning av ingångna avtal. Inom bolaget är det attestanten som ansvarar för att följa upp att priser, rabatter etc. stämmer med avtal.

Utifrån intervjuer och erhållna underlag framgår att FABO följer upp köptroheten. Vidare ligger ansvaret på attestanterna i bolaget att följa upp att priser, rabatter etc. stämmer med avtal.

Projektavdelningen arbetar systematiskt med att följa upp ingångna avtal under projektets löptid. Inför nya upphandlingar, när avtalen löper ut, genomförs uppföljningar. Enligt intervju följs även avtalen upp under projektets tid utifrån dubbelfakturerings- och miljökrav etc.

2.4.5. *Bedömning*

Utifrån gjorda iakttagelser bedömer vi kontrollmålet som inte uppfyllt för FEAB. Bedömningen baseras på följande iakttagelser:

Det finns inte ett samlat avtalsregister över bolagets ingångna avtal. Utan ett avtalsregister och en systematisk rutin att följa avtalstroheten finns det risk att bolaget inte uppmärksammar områden där avtal saknas.

Utifrån gjorda iakttagelser bedömer vi kontrollmålet som uppfyllt för FABO. Bedömningen baseras på följande iakttagelser:

FABO har ett samlat avtalsregister och genomför systematiska avtalsuppföljning samt kontroller av köptroheten.

2.4.6. Rekommendation

Vi rekommenderar FEAB:s styrelse att undersöka möjligheten att ha ett samlat avtalsregister över bolagets ingångna avtal. Vidare att verka för att avtalstroheten följs upp.

2.5. Inköp och avrop sker i enlighet med tecknade ramavtal

2.5.1. Falkenbergs kommun

Inom ramen för granskningen har en registeranalys genomförts. Registeranalysen innehåller samtliga fakturor i Falkenbergs kommuns leverantörsreskontra mellan perioden 2018-10-01 till 2019-09-31 och har matchats mot kommunens avtalsdatabas. Under perioden har inköp gjorts för totalt 1 732 mnkr av ungefär 3 000 leverantörer. I nedanstående sammanställning ingår även inköp som inte omfattas av upphandlingsreglerna, som exempelvis hyror, interkommunalersättning etc.

Tabell 1: Falkenbergs kommuns inköp 2018-10-01 till 2019-09-31

Inköpsvolym 2019	Antal leverantörer	Andel i %	Köp (kr)	Andel i %
586 907 <	235	8%	1 586 194 895	92%
100 001 - 586 907	422	14%	101 401 047	6%
0 - 100 000	2 368	78%	44 851 741	3%
Kredit	7	0%	-212 691	0%
Totalt	3 032	100%	1 732 234 992	100%

Av tabell 1 framgår att 92 procent av Falkenbergs kommuns inköp gjorts av 8 procent av leverantörerna. Vidare noteras att det görs många småinköp i kommunen då 78 procent av alla leverantörer svarar för endast 3 procent av den totala inköpsvolymen. Det totala inköpet under upphandlingsgränsen är cirka 146,3 mnkr, varav 101,4 mnkr är inköp som ligger inom direktupphandlingsgränsen och krav på dokumentationsplikt finns (om inköpen inte är gjorda av upphandlad leverantör).

Tabell 2: Falkenbergs kommuns inköp 2018-10-01 till 2019-09-31 efter matchning mot avtalsregister (endast inköp överstigande 586 907 tkr).

Belopp	Antal leverantörer	Andel i %	Köp (kr)	Andel i %
Matchning	91	39 %	483 136 451	30,0%

Matchningen mellan leverantörsregistret och avtalskatalogen visade att av de inköp som översteg 586 907 tkr är 27,9 procent upphandlade. För att få en så sanningsenlig bild som möjligt resultatet stämts av med upphandlingschef och korrigeringar har gjorts efter avstämningen.

Tabell 3: Falkenbergs kommuns inköp 2018-10-01 till 2019-09-31 efter avstämning med upphandlingschef samt uppdelning av inköpen (endast överstigande 586 907 tkr).

	Belopp		Leverantör		Transaktioner	
Avtal matchning	483 136 451	30%	91	39%	6 275	25%
Avtal efter genomgång	294 232 947	19%	38	16%	4 059	16%
Totalt	777 369 398	49%	129	55%	10 334	42%
LOV	357 146 824	23%	50	21%	1 282	5%
El (ej genom eget bolag)	8 603 842	1%	2	1%	936	4%

Friskolor, privata förskolor, interkommunal ersättning	164 319 219	10%	22	9%	488	2%
Pensioner, räntor, försäkring	34 719 412	2 %	5	2 %	174	1%
Kommunala bolag	183 186 746	12%	7	3%	9 867	40%
Personliga utlägg	1 224 084	0%	1	0%	382	2%
Myndighet, försäkringskassa, bidrag till förbund och förening	50 483 414	3%	8	3%	213	1%
Leasing/hyra	2 363 675	0%	3	1%	59	0%
Ej avtal	6 778 281	0%	8	3%	1 065	4%
Totalt	1 586 194 895		235		24 800	

Resultatet av matchningen samt genomgång av upphandlingsenheten visar att Falkenbergs kommun gör inköp av upphandlad leverantör till 49 procent av de totala inköpen, dock finns det i siffrorna även med inköp som inte omfattas av LOU, som exempelvis LOV¹⁰, interkommunala ersättningar, hyra, bidrag etc. Vi har även särredovisat inköp från de kommunala bolagen, räntor och försäkringar, el, personliga utlägg, bidrag samt leasing/hyra. Vi vill dock förtydliga att resultaten ska ses som en indikation utifrån den information som erhållits från kommunen, dvs ovan analys är inte absolut.

Det kan dock konstateras att flertalet tecknade avtal på förvaltningarna samt entreprenadupphandlingar inte finns med i avtalskatalogen.

2.5.2. Avtalstrohet på kontonivå

Som en del i granskningen har det även genomförts kontroller av inköp på enskilda konton. Inköp av varor och tjänster kan konteras på flera olika konton. Det kan även vara så att inköp har gjorts av upphandlad leverantör, inom granskat konto, men där den inköpta varan eller tjänsten inte är konkurrensutsatt i det specifika avtalet. En annan felkälla som kan uppstå vid kontoanalys är felkonteringar. Det är därmed en analys som kan innehålla vissa felkällor och ska användas för att ge en indikation på var fortsatt analys/uppföljning behöver göras.

Vi har i vår analys inte granskat om produkten eller tjänsten är konkurrensutsatt inom respektive konto eller om felkontering skett, utan endast matchat inköpen mot upphandlad leverantör. Det kan dock konstateras att felkonteringar sker, utifrån vår matchning. Vi har analyserat inköpen på 43 konton vilka återfinns i bilaga 1.

Inom ett antal av utvalda konton görs många små inköp, varav antalet leverantörer är högt. Dock indikerar nivån på det totala inköpsvärdet på kontona att ytterligare behov av upphandlade leverantörer finns alternativt att information om vilka upphandlade leverantörer som finns behöver stärkas.

Vidare har det på kontot advokatkostnader konterats inköp från 7 leverantörer som ej är upphandlade, enligt uppgift har kommunen avtal för juristtjänster. Dock ligger inköpen under upphandlingsgränsen men inom direktupphandlingsgränsen och en dokumentation ska finnas på inköpen. Vi har inom ramen för granskningen inte kontrollerat dokumentation inom direktupphandling, dock kan analysen indikera på att ytterligare behov finns av upphandlade leverantörer alternativt att information om vilka som finns inom området behöver stärkas.

2.5.3. Bedömning

Utifrån gjorda iakttagelser bedömer vi kontrollmålet som delvis uppfyllt. Bedömningen baseras på följande iakttagelser:

¹⁰ Lag (2008:962) om valfrihetssystem, reglerar vad som ska gälla för de kommuner och regioner som vill konkurrenspröva kommunala verksamheter genom att överlåta valet av utförare av stöd, vård- och omsorgstjänster till brukaren eller patienten. Alternativ till upphandling enligt LOU.

Den övergripande analysen av avtalstroheten visar att det i huvudsak finns upphandlade leverantörer för de behov som kommunen har. Dock finns det indikationer på att det görs inköp, inom några av de granskade kontona, utanför ramavtal, vilket ytterligare stärker bedömningen att den systematiska kontrollen av avtalstrohet behöver stärkas. Bland annat för att kunna kartlägga inköpsmönster och totala inköpsvolymen samt för att kunna kontrollera att gränsen för direktupphandlingar inte överskrids.

2.5.4. Rekommendation

Vi rekommenderar att kommunstyrelsen tar initiativ till att kommunens upphandlingsenhet samt förvaltningarna följer upp avtalstroheten och utvärderar ingångna ramavtal på ett ändamålsenligt sätt.

Vi rekommenderar Servicenämnden att tillse att upphandlingsenheten följer upp avtalstroheten i enlighet med gällande upphandlingsordning. Vi rekommenderar även att denna fråga beaktas i en översyn av upphandlingsordningen.

2.5.5. FEAB och FABO

Inom ramen för granskningen har en registeranalys genomförts. Registeranalysen innehåller samtliga fakturor i FEAB och FABO leverantörsreskontra. Granskad period för FEAB är 2018-10-01 till 2019-09-31 och för FABO är 2019-01-01 till 2019-11-13.

Av nedanstående tabell framgår det att FEAB gjort inköp för ca 131 miljoner kronor med 577 antal leverantörer. Av tabell 2 framgår att 78 procent av inköpen gått till 5 procent av leverantörerna. Tabellen visar även att 80 procent av leverantörerna endast står för 7 procent av inköpsvolymen.

Tabell 2: FEAB:s inköp 2018-10-01 till 2019-09-31

Inköpsvolym 2019	Antal leverantörer	Andel i %	Köp (kr)	Andel i %
586 907 <	29	5%	102 064 926	78%
100 001 – 586 907	84	15%	20 251 003	16%
0 – 100 000	460	80%	8 709 080	7%
Kredit	4	1%	-446 745	0%
Totalt	577	100%	130 578 264	100%

Som en del i granskningen skickades matchningen på de inköp som gjorts över upphandlingsgränsen till bolaget för genomgång och resultatet korrigerades efter erhållna kommentarer. Resultatet visar att inköp överstigande upphandlingsgränsen genomförts av en leverantör utan upphandling på ungefär 2 244 tkr under granskningsperioden.

Av nedanstående tabell framgår det att FABO gjort inköp för 501 miljoner kronor med 529 leverantörer. Av tabell 3 framgår att 95 procent av inköpen gått till 7 procent av leverantörerna. Tabellen visar även att 78 procent av leverantörerna endast står för 1 procent av inköpsvolymen.

Tabell 3: FABOs inköp 2019-01-01 till 2019-11-13

Inköpsvolym	Antal leverantörer	Andel i %	Köp (kr)	Andel i %
586 908 <	35	7%	474 163 290	95%
100 001 - 586 907	80	15%	19 467 606	4%
0 - 100 000	414	78%	7 399 232	1%
Totalt	529	100%	501 030 128	100%

FABO genomför årliga kontroller av inköp och köptrohet mot ramavtal. För 2019 hade FABO en avtalstrohet på 96 procent för granskad period. Vid granskning av inköp överstigande direktupphandlingsgränsen visar utfallet att inköp utan upphandling genomförts med en leverantör till ett värde på 867 tkr.

2.5.6. Bedömning

Vi bedömer kontrollmålet som delvis uppfyllt för FEAB.

Vi grundar vår bedömning på att FEAB gör inköp och avrop i enlighet med tecknade avtal utifrån den registeranalys vi har tagit del av. Bolaget bör införa en systematisk uppföljning av avtalstrohet för att kunna följa gjorda inköp, kartlägga inköpsmönster samt för att kunna kontrollera att gränsen för direktupphandling inte överskrids.

Vi bedömer kontrollmålet som i huvudsak uppfyllt för FABO.

Vi grundar vår bedömning på att FABO gör inköp och avrop i enlighet med tecknade avtal utifrån den registeranalys vi har tagit del av. Vi anser att bolaget gör systematiska uppföljningar av avtalstrohet.

2.5.7. Rekommendation

Vi rekommenderar att FEABs styrelse tillser att avtalstroheten följs upp.

3. Revisionell bedömning

Vi bedömer att den interna kontrollen av inköp- och upphandling inte fullt ut är tillräcklig inom Falkenbergs kommun. Vi grundar vår bedömning på att ansvar och roller är otydliga då bland annat gällande upphandlingsordning inte följer nuvarande organisationsstruktur. Vidare görs inga aktiva och systematiska uppföljningar av avtalen samt kontroller av köptrohet. Det finns en oklarhet i vem som ansvarar för att förbättra och bevaka avtalstroheten.

Vi bedömer att den interna kontrollen av inköp- och upphandling inte fullt ut är tillräcklig inom FEAB. Vi grundar vår bedömning på att ansvar och roller kan tydliggöras. Vidare görs inga aktiva och systematiska uppföljningar av avtalen samt kontroller av köptrohet.

Vi bedömer att den interna kontrollen av inköp- och upphandling i huvudsak är tillräcklig inom FABO. Vi grundar vår bedömning på att ansvar och roller är tydliga. Vidare görs aktiva och systematiska uppföljningar av avtalen och kontroller av köptroheten.

3.1. Rekommendationer

Utifrån vårt granskningsresultat rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Tillse att upphandlingsordningen uppdateras i enlighet med ny lagstiftning och efter gällande organisation. Vi rekommenderar även att kommunstyrelsen ser över styrningen av upphandling och inköp genom att exempelvis ta fram en upphandlingspolicy för kommunfullmäktige att anta som beskriver upphandlingsprocessen på ett övergripande plan samt tillhörande riktlinjer.
- Tydliggöra vilka ansvar och roller som finns för inköp- och upphandlingsfrågor samt att det förankras i verksamheten. Det bör även förtydligas vilka kontroller som ska genomföras för att stärka den interna kontrollen avseende uppföljning av avtal och avtalstrohet.
- Vi rekommenderar att kommunstyrelsen tar initiativ till att kommunens upphandlingsenhet samt förvaltningarna följer upp avtalstroheten och utvärderar ingångna ramavtal på ett ändamålsenligt sätt. Vi rekommenderar att denna fråga beaktas i en översyn av upphandlingsordningen.

Utifrån vårt granskningsresultat rekommenderar vi servicenämnden att:

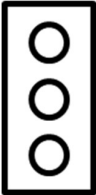
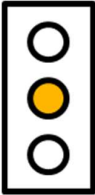
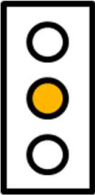
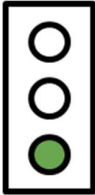
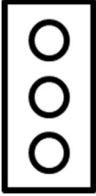
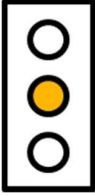
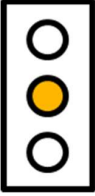
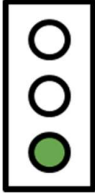
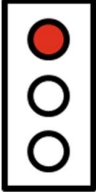
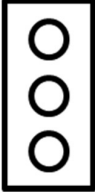
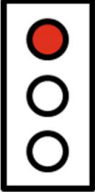
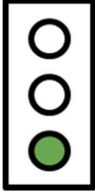
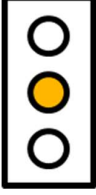
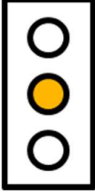
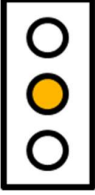
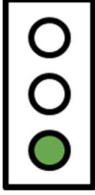
- Se över möjligheten att samla kommunens samtliga avtal för att lättare få en överblick över kommunens avtal. Att samla avtalen i en avtalsbas underlättar bland annat arbetet för att följa upp och identifiera områden där ramavtal saknas.
- Tillse att upphandlingsenheten följer upp avtalstroheten och utvärderar ingångna ramavtal på ett ändamålsenligt sätt i enlighet med gällande upphandlingsordning. Bland annat för att kunna kartlägga inköpsmönster och totala inköpsvolymen samt för att kunna kontrollera att gränsen för direktupphandlingar inte överskrids. Vi rekommenderar att denna fråga beaktas i en översyn av upphandlingsordningen.

Utifrån vårt granskningsresultat rekommenderar vi FEAB att:

- Se över behovet att anta egna riktlinjer för bolagets räkning kopplat till inköp- och upphandlingsområdet.
- Tydliggöra roller och ansvar inom organisationen avseende inköp- och upphandlingsområdet.
- Genomföra systematisk uppföljning av upphandlingar och avtalstrohet.
- Undersöka möjligheten att ha ett samlat avtalsregister över bolagets ingångna avtal.

4. Bedömningar utifrån kontrollmål

4.1. Bedömningar mot kontrollmål

Kontrollmål	Service-nämnden	Kommunstyrelsen	FEAB	FABO
Kontrollmål 1 Det finns riktlinjer/policys inom området som är ändamålsenliga.	Ej bedömt 	Delvis uppfyllt 	Delvis uppfyllt 	I huvudsak uppfyllt
Kontrollmål 2 Det finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning för upphandling och inköp.	Ej bedömt 	Delvis uppfyllt 	Delvis uppfyllt 	Uppfyllt
Kontrollmål 3 Det finns rutiner för att säkerställa en god intern kontroll.				
Kontrollmål 4 Det finns en ändamålsenlig avtalshantering, avtalsuppföljning samt rutiner för att säkerställa att avtal finns för väsentliga inköpsområden?	Ej uppfyllt 	Ej bedömt 	Ej uppfyllt 	Uppfyllt
Kontrollmål 5 Inköp och avrop för ett antal utvalda områden/konton sker i enlighet med tecknade ramavtal.	Delvis uppfyllt 	Delvis uppfyllt 	Delvis uppfyllt 	I huvudsak uppfyllt

5. Bilagor

Konto	Totalt inköp		Upphandlat inköp			
	Belopp	Leverantör	Belopp	Leverantör	Belopp	Leverantör
61310 Städ och renhållningstjänster	39 969 003	33	38 076 020	7	95%	21%
61712 Målningsarbeten	1 034 067	5	1 013 617	3	98%	60%
61713 Rivning	1 947 183	7	1 934 433	5	99%	71%
61714 Styr- o reglerentreprenad	1 075 164	3	1 059 661	2	99%	67%
61715 Ventilation enligt anbud	10 974 591	2	10 974 591	2	100%	100%
61717 Värme, sanitet enligt anbud	642 133	1	642 133	1	100%	100%
63101 Hyra/leasing av maskiner	3 153 560	18	2 404 002	3	76%	17%
63201 Hyra /leasing av inventarier	4 337 429	53	2 358 165	12	54%	23%
64101 Förbr. inv datorer (drift)	4 497 403	23	4 328 565	9	96%	39%
64102 Förbr. inv mobiltel (drift)	1 265 982	8	1 257 782	3	99%	38%
64103 Förbr. inv möbler (drift)	3 212 373	48	2 502 929	10	78%	21%
64104 Förbr inv verktyg	795 613	39	496 459	9	62%	23%
64301 Böcker	3 211 453	79	2 781 779	5	87%	6%
64304 Undervisningsmaterial	8 567 589	338	5 210 022	19	61%	6%
64401 Livsmedel	39 682 293	78	37 115 106	15	94%	19%
64601 Kalk	4 982 861	2	4 982 861	2	100%	100%
64607 Städmaterial	1 082 905	20	961 081	5	89%	25%
64801 Arbetskläder	3 362 586	36	2 781 636	9	83%	25%
64910 Övriga förbrukningsinventarier	9 152 649	183	4 472 049	26	49%	14%
64920 Övrigt förbrukningsmateriel	13 432 918	409	8 815 377	32	66%	8%
66003 Transportmedel-rep. och underh	3 249 015	74	1 618 396	4	50%	5%
70101 Transporter	5 483 541	28	4 394 596	4	80%	14%
71101 Personalrepresentation	987 131	65	87 076	5	9%	8%
71102 Arb platsträffar, inf möten	1 113 791	64	126 697	4	11%	6%
71103 Trivselåtgärder	1 287 430	97	243 361	10	19%	10%
73302 Larmcentralstjänster	1 916 733	15	479 206	3	25%	20%
73401 Brandskydd	691 405	11	525 919	5	76%	45%
74301 Administrativa tjänster	2 059 982	31	1 361 794	8	66%	26%
74302 Program och programändringar	1 775 810	38	907 459	4	51%	11%
74303 Licensavgifter IT	17 355 358	114	11 010 106	17	63%	15%
74501 Advokatkostnader	1 036 058	7	0	0	0%	0%
74510 Konsulter IT	3 892 395	27	1 130 332	5	29%	19%
74512 Byggekonsulter/ledning/projekte	7 799 889	31	6 976 024	10	89%	32%
74513 El-konsulter	1 951 490	13	1 877 577	8	96%	62%
74514 Handledning	2 615 467	43	324 163	3	12%	7%
74515 VVS-konsulter	1 409 893	11	1 357 010	6	96%	55%
74516 Arkitektkonsult	8 023 395	13	6 776 227	7	84%	54%
74517 Landskapsarkitekt, konsult	623 534	3	430 040	2	69%	67%

74519 Brandkonsult	836 675	7	56 537	4	7%	57%
74522 Besiktningskonsult	1 155 856	24	869 789	8	75%	33%
74525 Ventilationskonsult	2 086 581	7	2 076 181	5	100%	71%
74526 VS Konsult	873 687	7	754 968	5	86%	71%
74599 Övriga konsulter	19 680 957	214	9 397 810	27	48%	13%

2020-02-14

Uppdragsledare Fredrik Carlsson

Projektledare Rebecca Lindström

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Falkenbergs kommuns revisorer enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den [datum]. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.